

Kedves egybegyűltek: tisztelt tanárok, diákok, kedves vendégek!

Az egyetem egykori hallgatójaként szeretettel köszöntöm a Szegedi Tudományegyetem tanévnyitójára egybegyűlt ünneplőket, az egyetem professzorait és diákjait.

Sokszor tartottam tudományos előadást, de bevallom, ünnepi beszédet most mondok először. Ígérem, nem nyújtom hosszúra mondandómat, mert – ahogy megtudtam – az ünnepi beszéd annál jobb, minél rövidebb.

Majd 50 évvel ezelőtt, 1973 szeptemberében én is itt álltam az akkor JATE-nak nevezett egyetemünk tanévnyitóján – én még ma is így nevezem: JATE – és ugyanúgy, mint most ti, a mai gólyák, nagy izgalommal vártam, hogy végre elkezdődjenek az egyetemi tanulmányok. Arról ábrándoztam, hogy megismerjem a biológia és a kémia tudomány rejtelseit, hogy életre szóló barátságot kössék az évfolyamtársakkal, a kollégiumi lakótársakkal, és hogy a megszerzett tudásomat hasznosítva egyszer majd biológus legyek.

Azt azonban nem gondoltam, hogy az utam ennyire göröngyös és kacskaringós lesz. Olyan sok minden történt velem az egyetem elvezését követő évtizedekben: különböző országokban dolgoztam, főleg laboratóriumokban kísérleteztem, sokszor magányosan, de vezettem kutató csoportot is, alapítottam saját céget, írtam cikkeket, szabadalmakat, pályázatokat. Többször elvesztettem az állásomat, volt, hogy előléptettek, volt, hogy lefokoztak. Röviden, sok mindent megtapasztaltam, de a lényeg az, hogy jóból, rosszból egyaránt képes voltam tanulni. Azon gondolkodtam, vajon milyen tanácsot adhatnék most nektek, diákoknak útravalóul. Megpróbálok három tételmondatot kifejteni, ezek a következők:

- (1) Fontosak a személyes kapcsolatok,
- (2) Higgyetek magatokban és
- (3) Csak arra szabad koncentrálni, amin lehet változtatni.

1. tétel: **Fontosak a személyes kapcsolatok**

Amikor 2004-ben kísérleti eredményeimből arra a következtetésre jutottam, hogy nucleoside-módosított mRNS-t kell csinálnom ahhoz, hogy ne okozzon gyulladást, fogalmam sem volt róla, hogyan is fogjak hozzá. De eszembe jutott Kiss Tamás biológus társam, aki egy évvel alattam járt itt, ezen az egyetemen, és aki a Herman koleszban is lakótársam volt. Ő már a 90-es években felfedezte, hogy a sejtjeink bizonyos RNS-ében hogyan jön létre a nucleozidok módosítása. Gyorsan felhívtam, hogy módosító enzimeket kérjek tőle. Azokkal ugyan az én problémám nem volt megoldható, de sok fontos dolgot megtudtam tőle.

Ezek után Ludwig János szerves kémikus diáktársamhoz fordultam tanácsért, vele azóta is rendszeresen konzultálok. János szintén a JATE-n végzett. Vele még az egyetemi őszi betakarítási munkák során ismerkedtem meg, amikor a pusztaszeri Hétvezér Termelőszövetkezetben szőlőjét szüreteltük. Ha tele volt a vödrünk szőlővel, kiabáltunk a puttonyosnak. János puttonyos volt, így elegyedtünk szóba egymással. Megkérdezte tőlem, mit szólok ahhoz, hogy az akkoriban fellőtt Voyager űrszonda 3 év után ér el majd a Saturnushoz. Hmmm. Később Jánossal ugyanabban az RNS laborban dolgoztunk az SZBK-ban. Amikor 2004-ben azon törtem a fejemet, hogyan csináljak nukleozid-módosított RNS-t, ő adott tanácsot, hol vásároljam meg az építőköveket az ilyen mRNS szintéziséhez, ő segített hozzá, hogy elkezdhessem a munkát.

Sebestyén Magdi biológus – aki szintén ezen az egyetemen végzett 1979-ben – 10 évvel ezelőtt sokat segített javaslataival, melynek eredményeként sikerült a majmokban is kimutatnom a módosított mRNS működését. Folytathatnám még a sort. A lényeg, hogy először mindig

azokhoz fordultam segítségért, akikben megbíztam, akiket személyesen ismertem még az egyetemről.

Azt tanácsolom tehát nektek is, hogy máris nézzetek jól körül, mert mellettetek állnak leendő kollegáitok, barátaitok, akik titeket is jó tanácsokkal látnak majd el alkalom adtán. Ismerjétek meg társaitokat, kövessétek figyelemmel munkájukat az egyetemi végzés után is. Az iskolai évek alatt létrejött kapcsolatok őszinték, érdek nélküliek és életre szólóak.

2. tétel: **Higgyetek magatokban!**

Előfordult, hogy a lányomnak kezdő evezősként inába szállt a bátorsága, ha valamelyik világklasszis ellen kellett versenyeznie. Ilyenkor így bátorítottam: „Miért is ne tudnád legyőzni, elvégre őt is anya szülte!”. Én is mindig ezt mondtogattam magamban: „miért is ne”, például akkor, amikor a Franklin-által alapított nagy presztizsű Ivy-league Egyetemen, Amerika legrégebbi egyetemén kezdtem el dolgozni 1989-ben. A University of Pennsylvaniának 30 ezer dolgozója volt. A hírneves tudósok az óriási épületekben lévő laborokban dolgoztak kutatócsoportjaikkal. Ezek a kutatók a legjobb egyetemekről érkeztek, és rutinszerűen publikáltak szenzációs felfedezéseket. Az ember ilyenek láttán szédülni kezd. Az én agyamon is átfutott a gondolat: vajon én, Karikó Kati, Kisújszállásról mit tudok kitalálni, ami az itt dolgozó több ezer okos kutatónak még nem jutott az eszébe. Majd pont én fedezek fel valami fontosat? Aztan jött a gyors válasz: „Miért is ne? ”.

Tehát azt mondom nektek: ha van szorgalom, tudás, tehetség, kitartás bennetek, valamint alázat és tisztelet a munkátok és mások iránt, akkor biztosan eléritek céljaitokat. Ne felejtsetek el: hinni kell magatokban!

3. tétel: **Csak arra szabad koncentrálni, amin lehet változtatni**

Gimnazista voltam, amikor Tóth Albert, a kisújszállási biológia tanárom a kezembe adta Selye János *Életünk és a stressz* című könyvét. Levelet is küldtünk a Kanadában élő Selyének, akitől nagy örömünkre válasz is érkezett. Mindnyájan nagy lelkesedéssel olvastuk a könyvét, amiből megtudtuk, hogy a dolgokhoz úgy kell hozzáállnunk, hogy a bennünket ért negatív stresszt pozitívvá tudjuk átalakítani, és hogy mindig arra kell koncentrálnunk, amin tudunk változtatni, amit valamiképpen tudunk befolyásolni. Hát miről is van szó? Amikor az állásom megszűnt – ami többször is megesett velem – nem tragédiaként éltem meg, hanem mint lehetőséget a változtatásra. Bárhol dolgoztam, igyekeztem kizárólag a munkámra koncentrálni, mert azt tudtam kontrollálni, és nem törődtem azzal, ha mások kevesebbet dolgoztak, és ennek ellenére több fizetést kaptak vagy előléptették őket. A munkámban mindig a tudomány megértésének vágya vezetett. A munkát sohasem úgy fogtam fel, mint amit az egyetem, az aktuális főnök vagy éppen a cég kedvéért végzek, így nem ért csalódás.

Az a tanácsom tehát, hogy a céljaitok legyenek fontosak! Megfelelő hozzáállással – az esetleges kudarcok ellenére is – tudjátok megőrizni lelkesedéseteket és elszántságotokat, hogy nyugodtak és örömteliek legyenek a napjaitok! Ez nagyon fontos, hiszen életetek nagy részét a tanulás és a munka teszi majd ki.

Befejezésül hadd mondjam el, hogy nagyon hálás vagyok a sorsnak, hogy itt a Szegedi Tudományegyetemen tanulhattam, köszönöm kiváló tanáraimnak és diáktársaimnak a tartalmas és boldog egyetemi éveket! Kívánom, hogy az egyetem életre szóló, emberformáló élmény legyen számotokra is!